

“ဒီဗီဘီဒီဘီဘီ” အချေအတင် ဆွေးနွေးပွဲ အစီအစဉ်ကို ဒီဗီဘီ သတင်းဌာနက စနေနေ့တိုင်း ရိုက်ကူးပြီး ဒီဗီဘီရပ်သံလိုင်းမှာ အထက်ပါ အစီအစဉ်အတိုင်း ထုတ်လွှင့် တင်ဆက်ပါတယ်။

DVB Debate ဟာ မိမိတို့ရဲ့အတွေးအမြင် အယူအဆတွေကို လွတ်လပ်စွာ သဘောကွဲလွဲနိုင်ဖို့၊ အပြန်အလှန် နားလည်မှုတွေကို တည်ဆောက်နိုင်ဖို့၊ မြန်မာ့အနာဂတ် ပိုမိုကောင်းမွန်လာစေဖို့၊ လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်းမှာရှိနေတဲ့ ပြဿနာတွေကို အဖြေရှာနိုင်ဖို့၊ လူတိုင်းပါဝင်နိုင်ပြီး မတူကွဲပြားတာတွေကို လက်ခံပေးနိုင်ဖို့၊ အချေအတင်ဆွေးနွေးတဲ့ ယဉ်ကျေးမှု ပေါ်ထွက်လာစေဖို့ ရည်ရွယ်ပါတယ်။

မီဒီယာတွေနဲ့ အသင်းအဖွဲ့တွေကိုလည်း အခုလို လွတ်လပ်ပွင့်လင်းတဲ့ ဒီဘီဘီရဲ့ အချေအတင် ဆွေးနွေးပွဲမှာ ပါဝင်ဖို့ကို ဖိတ်ခေါ်ပါတယ်။

အပတ်စဉ် သတင်းထုတ်ပြန်ချက်တွေ၊ သတင်းဓာတ်ပုံတွေနဲ့ ဒီဘီဘီကာတွန်းကို ရုပ်သံရိုက်ကူးပြီး မကြာခင်မှာပဲ ဒီဗီဘီဒီဘီဘီရဲ့ Facebook စာမျက်နှာနဲ့ ဝက်ဘ်ဆိုဒ်မှာ ကြည့်ရှုနိုင်ပါတယ်။

SUN	19:15	21:00	Night Repeat
MON	10:15	15:15	21:00
WED	10:15	15:15	21:00
FRI	10:15	15:15	21:00

အမှတ် - ၄၅၄၊ ၇ လွှာ၊
 ကုန်သည်လမ်းနှင့်
 ဗိုလ်ကလေးဈေးလမ်းထောင့်၊
 ဗိုလ်တထောင်မြို့နယ်၊ ရန်ကုန်။

DVB

ယခုအပတ် ဆွေးနွေးပွဲအတွက် မေးခွန်းကတော့

**“ရခိုင်ပြည်နယ်ပြဿနာ
ဘယ်လို အဖြေရှာမလဲ”**

ဖြစ်ပါတယ်။

မှတ်ချက်ပေးလိုတာ

အကြံပြုလိုတာ

မေးမြန်းလိုတာတွေ ရှိပါက ရုံးချိန်အတွင်း

ဖုန်းနံပါတ် +၉၅ ၉၄ ၅၉၈ ၆၅ ၉၄၀ နဲ့

debate@dvb.no ကို ဆက်သွယ်ပြီး

“ရခိုင်ပြည်နယ်ပြဿနာ ဘယ်လို အဖြေရှာမလဲ” (နေသွင်ညိုကား)

မြန်မာပြည်မှာ ဖြေရှင်းလို့ မရသေးတဲ့ ပြဿနာပေါင်းများစွာထဲ က တစ်ခုကတော့ မြန်မာပြည် အနောက်ဘက်စွန်း ရခိုင်ပြည်နယ်အတွင်း က မငြိမ်သက်မှုတွေပါပဲ။ ၂၀၁၆ အောက်တိုဘာလနဲ့ နိုဝင်ဘာလအတွင်း ပေါ်ပေါက်ခဲ့တဲ့ မောင်တောဒေသက လက်နက်ကိုင်အုံကြွမှုဟာသမိုင်းမှာ အပြင်းထန်ဆုံးထဲက တစ်ခုဖြစ်ခဲ့ပြီး ဝေဖန်စရာ ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။

အုံကြွမှုသမိုင်းကြောင်း

ရခိုင်ပြည်နယ်မှာ မွတ်စလင်အစွန်းရောက်အုပ်စုတွေရဲ့ အုံကြွမှုတွေဟာ အသစ်အဆန်းတော့ မဟုတ်ပါဘူး။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကာလ (၁၉၄၂)၊ (၁၉၈၈)၊ (၁၉၉၄)၊ (၁၉၉၈) ခုနှစ်တို့မှာလည်း ပေါ်ပေါက်ခဲ့ဖူးပါတယ်။ ၁၉၄၂ ဖြစ်စဉ်မှာ ဘင်္ဂါလီတွေက လက်နက်လူအင်အား အလုံးအရင်းနဲ့ ဘူးသီးတောင် မောင်တောမြို့နယ်ထဲက ရခိုင်ရွာတွေကို ဝင်တိုက်ခဲ့ရာမှာ ရခိုင်တိုင်းရင်းသား နှစ်သောင်းကျော် သေဆုံးခဲ့ပါတယ်။ ၁၉၈၈ ဖြစ်စဉ်မှာလည်း ဘင်္ဂါလီငါးသောင်းက မောင်တောမြို့ကို သိမ်းပိုက်ဖို့ ကြိုးပမ်းခဲ့ပေမယ့် မအောင်မြင်ခဲ့ပါဘူး။ ၁၉၉၄ ခုနှစ်မှာလည်း ရိုဟင်ဂျာ သွေးစည်းညီညွတ်ရေးအမည်ခံ (RSO) အင်အား ရှစ်ဆယ်က မောင်တောမြို့တောင်ပိုင်းကို ဝင်တိုက်ခဲ့ပါတယ်။

၂၀၁၂ အပြန်အလှန်သတ်ဖြတ်မှုများ

သမ္မတဦးသိန်းစိန် ခေါင်းဆောင်တဲ့ အစိုးရလက်ထက် ၂၀၁၂ ဇွန်လနဲ့ အောက်တိုဘာလအတွင်းမှာ ရခိုင်ပြည်နယ်မှာ ဖြစ်ပွားခဲ့တဲ့ ဖြစ်စဉ်တွေဟာ သမိုင်းတလျှောက် အကြီးမားဆုံး ပဋိပက္ခတွေထဲကတစ်ခု ဖြစ်ပါတယ်။ အပြန်အလှန် တိုက်ခိုက်သတ်ဖြတ်မှုတွေအတွင်း လူပေါင်း ၁၉၂ ယောက် သေဆုံးခဲ့ပြီး ၂၆၅ ယောက် ဒဏ်ရာရခဲ့ပါတယ်။ လူပေါင်း ၁ သိန်းကျော်လည်း အိုးမဲ့အိမ်မဲ့ဘဝ ရောက်ခဲ့ရပါတယ်။

၂၀၁၆ အောက်တိုဘာတိုက်ခိုက်မှု

ပါကစ္စတန်တာလီဘန်တွေထဲမှာ သင်တန်းတက်ခဲ့သူ ဟာဗစ် တူဟာရ် ဆိုသူက လူ့အင်အားလေးရာခန့်နဲ့ မောင်တောဒေသက ရဲစခန်း သုံးခုကို အလစ်အငိုက်တိုက်ခိုက်ခဲ့တာမှာ ရဲတပ်ဖွဲ့ဝင် ၉ ဦး ကျဆုံးပြီး၊ အကြမ်းဖက်သမား ၈ ဦးကို အသေဖမ်းမိကာ ၂ ဦးကို အရှင် ဖမ်းမိခဲ့တယ်လို့ နိုင်ငံတော် သမ္မတရုံးက အောက်တိုဘာလ ၁၄ ရက် နေ့မှာ သတင်း ထုတ်ပြန်ပါတယ်။ သူနဲ့အတူ ဦးဆောင်သူတွေထဲမှာ ပါကစ္စတန်နိုင်ငံ သားတစ်ယောက်နဲ့ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်ဘက်က ဒုက္ခသည်စခန်းတစ်ခုမှာ နေထိုင်သူတွေလည်း ပါဝင်ပါတယ်။ သူတို့ဟာ ဆော်ဒီအာရေးဘီးယားနိုင်ငံ မက္ကာအခြေစိုက် အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုက ဖြစ်တယ်လို့ နိုင်ငံတကာ ပဋိပက္ခ လေ့လာရေးအဖွဲ့ (ICG) ရဲ့ အစီရင်ခံစာမှာ ဖော်ပြပါတယ်။

“ရိုဟင်ဂျာ” လော၊ “ဘင်္ဂါလီ” လော

ရခိုင်ပြည်နယ်ထဲက မွတ်စလင်တွေက သူတို့ကိုယ်သူတို့ “ရိုဟင်ဂျာ” လို့ ခံယူထားပေမယ့် မြန်မာအစိုးရနဲ့ တိုင်းရင်းသားအများစုက

အသိအမှတ် မပြုပါဘူး။ သူတို့ဟာ ၁၉ ရာစု အစောပိုင်းမှာ ရခိုင်ပြည်နယ်ထဲ “ရာသီအလိုက်လုပ်သားများ” အဖြစ် စတင်ဝင်ရောက်ခဲ့ပြီး ရခိုင်ပြည်နယ်ထဲမှာ ဒုတိယမြောက် လူဦးရေအများဆုံးဖြစ်လာတဲ့ “ဘင်္ဂါလီ” တွေ ဖြစ်တယ်လို့ ၂၀၁၃ ခုနှစ်က ထုတ်ပြန်တဲ့ ရခိုင်ပြည်နယ် ပဋိပက္ခ စုံစမ်းစစ်ဆေးရေး အစီရင်ခံစာမှာ ဖော်ပြထားပါတယ်။

လူဦးရေပြဿနာ

ဘူးသီးတောင် မောင်တောဒေသမှာ စုစုပေါင်းလူဦးရေ ၉ သိန်း ၀န်းကျင်ရှိပြီး “ဘင်္ဂါလီ” လူဦးရေက ခုနှစ်သိန်းခွဲကျော်၊ ရခိုင် တစ်သိန်း နှစ်သောင်းကျော်နဲ့ အိန္ဒိယနွယ်ဖွား ငါးသောင်းကျော်ရှိတယ်လို့ ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာနရဲ့ စာရင်းအရ သိရပါတယ်။ ဒီလို လူဦးရေ အချိုးအစား မညီမျှတာဟာ ဒေသခံရခိုင်တွေအတွက် စိုးရိမ်နေတဲ့အကြောင်း ရခိုင်ပြည်နယ် တည်ငြိမ်အေးချမ်းမှုနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး အထောက်အထည်ဖော်ရေး ဗဟိုကော်မတီဥက္ကဋ္ဌ၊ နိုင်ငံတော်အတိုင်ပင်ခံပုဂ္ဂိုလ် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်က ဆိုပါတယ်။ မောင်တောဒေသအရေးကို “လေ့လာကြည့်လျှင် တည်ငြိမ်အေးချမ်းစပြုလာလျှင် နောက်ထပ် ပြဿနာအသစ်တစ်ခု ထပ်မံ ဖြစ်ပေါ်လာလေ့ ရှိသည်ကို သတိရှိရှိ ဆောင်ရွက်ကြရန် လိုအပ်ကြောင်း” လည်း သတိပေးခဲ့ပါတယ်။

နိုင်ငံသားဖြစ်မှုပြဿနာ

“နိုင်ငံတစ်ခုရဲ့ ဒီမိုကရေစီ အသွင်ကူးပြောင်းရေးမှာ ဘယ်သူက နိုင်ငံသားလဲ... နိုင်ငံသားဖြစ်မှုကို ဘယ်လို စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းတွေနဲ့ သတ်မှတ်သလဲဆိုတဲ့ မလွဲမရှောင်သာ ပေါက်ကွဲလွယ်တဲ့ မေးခွန်းနှစ်ခု ရှိတယ်” လို့ နိုင်ငံရေးသိပ္ပံပညာရှင် နှစ်ဦးဖြစ်တဲ့ Juan J. Linz နဲ့ Alfred တို့က ရေးသားတင်ပြဖူးပါတယ်။ ရခိုင်ပြည်နယ်မှာ မွတ်စလင်တွေရဲ့ အုံကြွမှုဟာလည်း နိုင်ငံသားအခွင့်အရေးနဲ့ ပတ်သက်နေပါတယ်။ မြန်မာပြည်လွတ်လပ်ရေးရခါစ ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနု လက်ထက်မှာ “ရိုဟင်ဂျာ” တွေကို အသိအမှတ်ပြုခဲ့တဲ့ သမိုင်းအထောက်အထားရှိသလို၊ ၂၀၁၀ ပြည့်နှစ် ရွေးကောက်ပွဲတွေမှာ သူတို့ကို နိုင်ငံသားအခွင့်အရေးဖြစ်တဲ့ မဲပေးခွင့် ပေးခဲ့ဖူးပါတယ်။ ၂၀၁၂ ကျောက်နီမော်နဲ့ ၂၀၁၄ ဒူချီရားတန်း အရေးအခင်းတွေ နောက်ပိုင်းကျမှ ဘင်္ဂါလီငါးသိန်းကျော်ကို ထုတ်ပေးထားတဲ့ White Card တွေကို ပြန်သိမ်းခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။

နိုင်ငံတကာ ဝေဖန်မှုတွေ

အောက်တိုဘာ ၉ ရက် ဖြစ်စဉ် နယ်ခြားရဲ စခန်းတွေ တိုက်ခိုက်ခံရတဲ့ နောက်ပိုင်းမှာ မြန်မာ့တပ်မတော်က နယ်မြေ ရှင်းလင်းတဲ့အခါ ထိတွေ့တိုက်ခိုက်မှု အကြိမ်ပေါင်းများစွာ ဆက်တိုက် ဖြစ်ပွားခဲ့ပြီး သေဆုံးဒဏ်ရာရတာတွေ၊ နောက်ဆက်တွဲ ဖမ်းဆီးမှုတွေလည်း ရှိခဲ့ပါတယ်။ တပ်မတော်ရဲ့ အထူးစစ်ဆင်ရေးမှာ အရပ်သားတွေနဲ့ တိုက်ခိုက်ရေးသမားတွေကို လုံလုံလောက်လောက် ခွဲခြားမှုပြုလုပ်ဖို့ ပျက်ကွက်ခဲ့တယ်လို့ လူ့အခွင့်အရေး စောင့်ကြည့်ရေးအဖွဲ့က ဝေဖန်ခဲ့ပါတယ်။ ကုလသမဂ္ဂ လူ့အခွင့်အရေးကော်မရှင်မှာ မင်းကြီးရုံးက ဖေဖော်ဝါရီလ ၃ ရက်နေ့မှာ ထုတ်ပြန်တဲ့ အစီရင်ခံစာမှာ တပ်မတော်ရဲ့ နယ်မြေရှင်းလင်းရေး စစ်ဆင်မှုကို ရပ်တန့်ဖို့ တောင်းဆိုခဲ့ပါတယ်။ အစိုးရနဲ့ တပ်မတော်က လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ စွပ်စွဲချက်တွေကို ငြင်းဆန်ထားပြီး ဒုတိယသမ္မတ ဦးမြင့်ဆွေ ခေါင်းဆောင်

တဲ့ နိုင်ငံတော်အဆင့် စုံစမ်းမှုတွေကို ဆက်လုပ်နေပါတယ်။

အမျိုးသားရေးလား၊ လူ့အခွင့်အရေးလား

ရခိုင်ပြည်နယ်ထဲက ဘင်္ဂါလီ ပြဿနာဟာ “ထိလွယ်ရလွယ် နိုင်ပြီး နက်နဲသိမ်မွေ့” တဲ့အတွက် ဖြေရှင်းရာမှာ အချိန်ကြာမယ်လို့လည်း နိုင်ငံတော် အတိုင်ပင်ခံ ပုဂ္ဂိုလ် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်က ပြောဆိုထားပြီး ဖြစ်ပါတယ်။ ၂၀၁၃ ခုနှစ်အတွင်းမှာ လဝကဌာနက ရခိုင်ပြည်နယ် မြေပုံမြို့နယ်အတွင်း နိုင်ငံသားစိစစ်ရေး ရှေ့ပြေးစမ်းသပ် လုပ်ဆောင်ခဲ့ပြီး ဘင်္ဂါလီလူမျိုး ၁၀၀၀ ကျော်ကို နိုင်ငံသားအဖြစ် သတ်မှတ်ပေးခဲ့ပါတယ်။ ဒီမိုကရေစီ အစိုးရသစ်လက်ထက်မှာလည်း ၁၉၈၂ ဥပဒေအတိုင်း ဆက်လက်စိစစ်တဲ့ လုပ်ငန်းကို ဆောင်ရွက်နေပေမယ့် ဘင်္ဂါလီအရေးဟာ တည်ဆဲ ဥပဒေစိုးမိုးရေး တစ်ခုတည်း ထက်ပိုပြီး နက်ရှိုင်းပါတယ်။ တပ်မတော်နဲ့ လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့တွေရဲ့ အတင်းအကြပ် အင်အားသုံးတဲ့ နည်းလမ်းကလည်း အဖြေမဖြစ်နိုင်တာ လက်တွေ့ကယက်တွေက သက်သေခံနေပါတယ်။ လူမျိုးရေး၊ ဘာသာရေး စံစားချက်တွေ ရောထွေးနေတဲ့ ဘင်္ဂါလီအရေးကို ဖြေရှင်းတဲ့နေရာမှာ အစိုးရသစ်ဟာ ပြည်တွင်းနဲ့ နိုင်ငံတကာရဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက် ဖိအားနှစ်ရပ်ကြားမှာ ခြေလှမ်းမမှားအောင် တစ်လှမ်းချင်း လျှောက်လှမ်းနေရတဲ့ သဘောရှိပါတယ်။

သူတို့အမြင်

“မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရခိုင်တိုင်းရင်းသားများ အပါအဝင် အဓိက တိုင်းရင်းသား ၈ မျိုးနှင့် တိုင်းရင်းသားမျိုးနွယ်စု ၁၃၅ စုကျော်ရှိပြီး ယင်းမှ လ တိုင်းရင်းသားမျိုးနွယ်စုများတွင် ဘင်္ဂါလီမပါဝင်ကြောင်း၊ ယင်းဘင်္ဂါလီများက မူလနေထိုင်သည့် ဒေသခံရခိုင်တိုင်းရင်းသားများကို တိုက်ခိုက်ခဲ့၍ နယ်စပ်ဒေသ ဘူးသီးတောင်၊ မောင်တောနယ်မြေမှ Native ရခိုင်များသည် အောက်ဘက် စစ်တွေ၊ ပုဏ္ဏားကျွန်းဘက်သို့ ထွက်ပြေးခဲ့ရကြောင်း၊ ၁၉၄၂ ခုနှစ်တွင် ရခိုင်၊ ဘင်္ဂါလီပဋိပက္ခများ ပြင်းထန်စွာဖြစ်ပွားခဲ့ပြီး ရခိုင်လူမျိုး ၂ သောင်းကျော် သေဆုံးခဲ့ရကြောင်း၊ နယ်ချဲ့အင်္ဂလိပ်များ မြန်မာပြည်မှ ဆုတ်ခွာ -ထွက်ပြေးချိန်တွင် ဖက်ဆစ်ဂျပန်တို့ကို တိုက်ခိုက်ရန် ပေးအပ်ခဲ့သည့် လက်နက်များအသုံးပြု၍ ရခိုင်တိုင်းရင်းသားများကိုတိုက်ခိုက် သတ်ဖြတ်ခဲ့ခြင်းမှာ ရခိုင်တိုင်းရင်းသားများ၏ များစွာခံပြင်းမှုကို ဖြစ်စေသည့် အကြောင်းအရာတစ်ခုဖြစ်ကြောင်း...”

(ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီးမင်းအောင်လှိုင်က ရခိုင်ပြည်နယ်ဆိုင်ရာ အကြံပေးကော်မရှင်၏ ဥက္ကဋ္ဌ ကိုဖီအာနန်အား ပြောကြားချက်မှ)

“ဘူးသီးတောင်၊ မောင်တောနယ်မှာ (၁၉၈၂) ဥပဒေအရ စစ်ဆေးသတ်မှတ်ခြင်း မခံရတဲ့ လူသားဟာ ငါးသိန်းကျော် ရှိနေပါတယ်။ ချင်းပြည်နယ်ထပ် ပိုများပါတယ်။ ဒီလူသားတွေကို ဥပဒေအရ စစ်ဆေးပြီး ရရှိခံစားတိုက်တဲ့ လူ့အခွင့်အရေး၊ နိုင်ငံသားအခွင့်အရေး ရရှိဖို့ ကိစ္စဟာ နိုင်ငံတော်ရဲ့ တာဝန်နဲ့ နိုင်ငံတော်ရဲ့ ဂုဏ်သိက္ခာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလူသား ငါးသိန်းဟာ ရခိုင်ပြည်အတွက် ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးကြီးသာမက ပွင့်သစ်စပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံအတွက်လည်း မြေမြှုပ်ပိုင်းတစ်လုံးလို့ ဖြစ်နေပါတယ်”

(ဦးဦးလှစော၊ မြောက်ဦး အမတ်)